

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 495/2021-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 39Csp/134/2016 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 39Csp/134/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 39Csp/134/2016 **prikazuje** konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Košice I **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Košice I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39Csp/134/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhuje prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznať jej finančné zadosťučinenie vo výške 1 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľka sa žalobou doručенou okresnému súdu 28. októbra 2016 domáha voči žalovanej (Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.) zaplataenia poistného plnenia v súvislosti s následkami úrazu, ktorý utrpela 12. februára 2014 pri schádzaní lyžiarskeho svahu. Sťažovateľka sa nestotožňuje s krátením poistného plnenia žalovanou. Spolu so žalobou sťažovateľka v záujme preukázania trvalých následkov úrazu a ich ohodnotenia predložila znalecký posudok č. 57/2015 vypracovaný MUDr. Juliánom Tkáčom. Okresnému súdu bolo 19. júna 2017 doručенé podanie sťažovateľky, ktorým vzala žalobu späť v časti 798 eur z dôvodu čiastočného plnenia žalovanej po podaní žaloby.

4. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 23. januára 2018. Podaním doručенým 16. apríla 2018 sťažovateľka špecifikovala žalovanú sumu, keďže na pojednávaní konanom 27. marca 2018 došlo k modifikácii žalovanej sumy sťažovateľkou. Sťažovateľka okresnému súdu 6. decembra 2018 predložila znalecký posudok č. 8/2018 z 31. októbra 2018 vypracovaný MUDr. Veselým, následne 22. februára 2019 predložila ďalší znalecký posudok MUDr. Veselého č. 1/2019 z 24. januára 2019. Vo vyjadrení doručенom okresnému súdu 11. apríla 2019 žalovaná požiadala o nariadenie znaleckého dokazovania, keďže znalecké posudky predložené sťažovateľkou považuje za irelevantné. Sťažovateľka v podaní doručенom 16. mája 2019 poukázala na znalecký posudok č. 2/2019 vypracovaný MUDr. Veselým v súvislosti s jej úrazom, ktorý bol vypracovaný pre účel súdneho konania s iným žalovaným.

5. Pojednávanie pred okresným súdom, ktoré sa uskutočnilo 18. júna 2019, bolo odročené na neurčito z dôvodu vykonania znaleckého dokazovania. Okresný súd uznesením z 30. marca 2020 pribral do konania znalca MUDr. Tomčovčíka a uložil mu vypracovať znalecký posudok. Okresnému súdu bolo 16. apríla 2020 doručенé podanie znalca MUDr. Tomčovčíka, ktorý odmietol vypracovať znalecký posudok z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti, pričom poukázal na skutočnosť, že okresný súd s ním vopred nekonzultoval uloženie povinnosti vypracovania znaleckého posudku v predmetnom súdnom konaní.

6. Okresný súd uznesením z 29. októbra 2020 pribral do konania znalca MUDr. Kőteleša a uložil mu vypracovať znalecký posudok. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 1. februára 2021. Pojednávanie nariadené okresným súdom na 8. november 2021 sa neuskutočnilo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne a bolo odročené na 7. marec 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv v napadnutom konaní tým, že okresný súd bol v určitých obdobiach nečinný, postupuje nesprávne, neefektívne a zdĺhavo. Sťažovateľka sa v napadnutom konaní v právnom postavení žalobkyne domáha žalobou z 28. októbra 2016 proti obchodnej spoločnosti Allianz poisťovňa, a. s., zaplatať poistného plnenia v sume 5 386,50 eur. So sťažnosťou na prietahy v konaní sa obrátila 31. októbra 2019 aj na predsedu okresného súdu, ktorý v oznámení o výsledku prešetrenia sťažnosti z 5. decembra 2019 konštatoval prietah spôsobený okresným súdom v období od 18. júna 2019 do 3. decembra 2019. Ústavný súd 23. júna 2020 (sp. zn. I. ÚS 309/2020) rozhodol o ústavnej sťažnosti sťažovateľky namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní tak, že ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V závere uznesenia však ústavný súd zdôraznil, že v záujme zabezpečenia plynulosti napadnutého konania bude okresný súd povinný striktné postupovať v súlade so zásadou hospodárnosti konania a procesnej ekonómie. Napriek tomu, že od vydania predmetného uznesenia ústavného súdu už uplynul viac ako 1 rok, vo veci stále nebolo vydané meritórne rozhodnutie. V danom prípade nejde o skutkovo ani právne náročnú vec, ktorá by si vyžadovala množstvo procesných úkonov, výsluch mnohých svedkov a podobne. Predmetom napadnutého konania je posúdenie, či sťažovateľka na základe dôkazov, ktoré boli predložené súdu, má nárok na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia. Strany označili a predložili súdu dostatočné množstvo dôkazov, na podklade ktorých mohol okresný súd konanie vo veci ukončiť už podstatne skôr. Vo veci síce bolo nariadené pojednávanie na 8. november 2021, ale ani to nie je zárukou, že v tento deň reálne dôjde k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Vzhľadom na dĺžku konania, okolnosti týkajúce sa nároku uplatneného žalobou, sťažovateľka požaduje aj finančné zadost'učinenie v sume 1 500 eur.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd uviedol chronologický prehľad úkonov okresného súdu v napadnutom konaní a k ústavnej sťažnosti uviedol, že *„Predmetom konania je finančný nárok žalobkyne na poistné plnenie titulom úrazu, konkrétne za sťaženie spoločenského uplatnenia. Po právnej stránke prejednávaný spor nie je zložitý, patrí k štandardnej agende súdov prvej inštancie. Určitú zložitost'*

však spor vykazuje skutkovými okolnosťami. Poškodenie zdravia, trvalé následky a sťaženie spoločenského uplatnenia sa preukazujú komplikovanejším spôsobom. Súd musel vyslúchnuť viacerých svedkov, ošetrojúcich a posudkových lekárov, strany sporu predkladali rôzne odborné a súkromné znalecké posudky, ku ktorým proti strana mala vždy vážne výhrady, preto znalecké dokazovanie nariadil ešte aj súd. Súd sa musel oboznámiť s väčším množstvom listinných dôkazov, ktoré strany predkladali postupne a tie boli následne doručované protistrane na vyjadrenie. Súdny spis má toho času 865 strán, čo tiež nasvedčuje skutkovej náročnosti sporu.“.

9. Ďalej uviedol, že zistil obdobia, keď bol súd nečinný, „avšak pojednávania nariad'oval v krátkych časových intervaloch, vo veci postupoval sústredene a efektívne. K celkovej dĺžke konania prispeli aj strany sporu, ktoré predkladajú súdu opakovane siahodlhé vyjadrenia a v zásade so žiadnou argumentáciou proti strany nesúhlasia. Ústavný súd sa už v niektorých prípadoch vyjadril, že nepriaznivá epidemiologická situácia v súvislosti so šírením nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva, v skutočnosti táto situácia objektívne ovplyvnila aj fungovanie súdov, rovnako ako aj iné odvetvia spoločenského života a spôsobila, že súdne konania sa predĺžili.“.

10. Okresný súd považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľky za neopodstatnenú.

11. Zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti.

III.2. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na 8. november 2021. Stalo sa tak až po tom, ako bola zo strany sťažovateľky podaná ústavná sťažnosť. Eventuálnym vyhlásením rozsudku na najbližšom pojednávaní sa však právna neistota sťažovateľky neskončí, pretože rozhodnutie súdu ešte nebude právoplatné. Môžu byť využité opravné prostriedky. V konaní bolo za uplynulý čas uskutočnených 6 pojednávanií, pričom stále nie je rozhodnuté vo veci. Pojednávania boli takmer zakaždým odročené na účel doplnenia dokazovania. Zákonný sudca svoju právomoc zrýchliť konanie (§ 153 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku) nevyužil a umožňoval navrhovať žalovanej ďalšie dôkazy, čím predĺžil trvanie celého konania (aktuálne už 5 rokov). Len samotné nariadenie znaleckého dokazovania trvalo od odročenia pojednávania na ten účel po vydanie uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania 9 mesiacov. Ďalších 6 mesiacov trvalo, kým bol vypracovaním znaleckého posudku poverený iný znalec po tom, ako pôvodne poverený znalec oznámil súdu, že znalecký posudok nemôže vypracovať. Žalovaná sa snažila zhojiť svoju dôkaznú núdzu tým, že navrhla nariadiť ďalšie znalecké dokazovanie, pričom okresný súd jej vyhovel napriek tomu, že v priebehu konania boli súdu predložené zo strany sťažovateľky dva súkromné znalecké posudky a jedno odborné vyjadrenie a zo strany žalovanej dve odborné stanoviská lekárov. Sťažovateľkin zdravotný stav ešte pred nariadením znaleckého dokazovania súdom skúmali viacerí lekári. Už predložené znalecké posudky, odborné vyjadrenia, ako aj výsluchy lekárov, ktorí ich zhotovili, v spojitosti s ďalšími predloženými dôkazmi, predstavovali dostatočný základ pre vyslovenie právneho názoru okresného súdu. Navyše, ide o spotrebiteľský spor, kde slabšou stranou – spotrebiteľom je sťažovateľka, ktorej má byť v konaní poskytnutá vyššia miera ochrany. Konajúci súd však v danom spore postupoval tak, ako keby slabšou stranou nebola sťažovateľka, ale práve žalovaná, keďže vyhovel každému

d'alšiemu návrhu žalovanej na doplnenie dokazovania. Odvolávanie sa okresného súdu na epidemickú situáciu považuje sťažovateľka za účelové.

13. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti, pretože na základe podaní účastníkov a predloženého spisu okresného súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Podstata ústavnej sťažnosti v súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je založená na tvrdení sťažovateľky o existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní zapríčinených okresným súdom, ktorý koná neefektívne a v určitých obdobiach bol nečinný.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

20. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, sťažovateľka sa žalobou v napadnutom konaní domáha voči žalovanej poskytnutia poistného plnenia v súvislosti s úrazom, ktorý na sťažovateľkinom zdraví zanechal trvalé následky. V konaní je sporné najmä to, či sťažovateľke prináleží poistné plnenie aj za poškodenie v oblasti driekovej chrbtice, keďže žalovaná namieta, že predmetné poškodenie nie je v príčinnej súvislosti s úrazom sťažovateľky. Potrebné je teda ustáliť následky úrazu sťažovateľky a ich ohodnotenie. Ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie si vyžaduje posúdenie odborných otázok z oblasti medicíny, po skutkovej stránke ho možno zaradiť k náročnejším konaniam, vo všeobecnosti však konania obdobného charakteru patria k štandardnej agende všeobecného súdnictva.

21. Ústavný súd zistil, že do istej miery prispela k predĺženiu konania aj samotná sťažovateľka. Z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že k ustáleniu žalovaného nároku došlo v apríli 2018, keď sťažovateľka špecifikovala svoj nárok i dôvody, z ktorých vyvodzuje jeho opodstatnenosť. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná v napadnutom konaní rozporuje tvrdenia sťažovateľky, závery znaleckého posudku MUDr. Tkáča predloženého spolu so žalobou, sťažovateľka v konaní opakovane predkladala vyjadrenia vo veci a nové dôkazy, čo si vyžiadalo odročenie nariadeného pojednávania z dôvodu potreby poskytnúť protistrane priestor oboznámiť sa s vyjadrením, dôkazom (napr. odročenie pojednávania nariadeného na 11. december 2018, 12. marec 2019, 30. apríl 2019).

22. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, ústavný súd zistil viaceré obdobia neodôvodnenej nečinnosti aj neefektívnej činnosti. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na závery vyslovené v uznesení č. k. I. ÚS 309/2020 z 23. júna 2020, ktorým ústavný súd rozhodol o odmietnutí skoršej ústavnej sťažnosti sťažovateľky doručenej ústavnému súdu 23. januára 2020 ako zjavne neopodstatnenej a v ktorom uviedol, že *«v postupe okresného súdu sa vyskytli obdobia nečinnosti, a to konkrétne hneď na začiatku napadnutého konania, keď okresný súd nariadil prvé pojednávanie vo veci takmer po viac ako jednom roku od podania žaloby (23. januára 2018), hoci všetky vyjadrenia strán sporu mal k dispozícii už v júni 2017; nemožno však ignorovať ani skutočnosť, že sťažovateľka po čiastočnom späťvzati žaloby 19. júna 2017 a doručení návrhu na vykonanie dôkazov 21. júna 2017 špecifikovala svoj nárok 16. apríla 2018. Následne okresný súd potreboval viac ako deväť mesiacov na vydanie uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania (uznesenie sp. zn. 39 Csp 134/2016 z 30. marca 2020, pozn. ústavného súdu). Nečinnosť v období od 18. júna 2019 pritom potvrdil aj samotný predseda okresného súdu v odpovedi zo 4. decembra 2019, ktorým vybavil sťažnosť sťažovateľky na prietahy v konaní. Ústavný súd však konštatuje, že okrem týchto vytýkaných skôr ojedinelých období nečinnosti okresný súd postupoval v napadnutom konaní v zásade plynulo, pojednávania vo veci nariadil v krátkych pravidelných a z ústavného hľadiska akceptovateľných časových intervaloch.»* Ústavný súd v závere uviedol, že *„... okresný súd bude povinný v ďalšom priebehu konania naďalej striktnie postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku [(ďalej len „CSP“), § 470 ods. 1 CSP] a konať v súlade s čl. 17 CSP, t. j. so zásadou hospodárnosti konania a procesnej ekonomie s využitím prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany a sudcovskej koncentrácie (čl. 6, § 149 – § 154 CSP), a to s ohľadom na § 470*

ods. 2 druhú vetu CSP“. Zároveň dodal, že „Ak sa už súd rozhodne pre nariadenie znaleckého dokazovania a ustanovenie znalca, je povinný využiť všetky prostriedky na zabezpečenie včasného vyhotovenia znaleckého posudku, a to s poukazom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02) a judikatúru ESELP..., v zmysle ktorej je za prietahy spôsobené ustanoveným znalcom zodpovedný konajúci súd. Okrem toho odstraňovanie rozporov v znaleckých posudkoch je najúčelnejšie i najhospodárnejšie odstraňovať výsluchom znalca a jeho konfrontáciou so sporovou stranou, ktorá závery posudku namieta (čo sa týka aj súkromných znaleckých posudkov), a nie nariadovaním ďalšieho znaleckého dokazovania.“.

23. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené ďalej konštatuje, že postup okresného súdu v období od 30. marca 2020 (vydanie uznesenia o pribratí znalca MUDr. Tomčovčíka) do 29. októbra 2020 (vydanie uznesenia o pribratí znalca MUDr. Köteleša) je poznačený neefektívnosťou, keď okresný súd uznesením z 30. marca 2020 pribral do konania znalca MUDr. Tomčovčíka a uložil mu vypracovať znalecký posudok bez toho, aby pred vydaním uznesenia zisťoval, či takémuto postupu nebráni pracovná vyťaženosť alebo iné okolnosti na strane MUDr. Tomčovčíka. MUDr. Tomčovčík podaním doručeným okresnému súdu 16. apríla 2020 odmietol vypracovať znalecký posudok z dôvodu pracovnej vyťaženia. Okresný súd preto pristúpil k ustanoveniu iného znalca – MUDr. Köteleša uznesením z 29. októbra 2020.

24. Okresný súd bol následne nečinný od 13. apríla 2021 (doručenie vyjadrenia sťažovateľky okresnému súdu) do 8. novembra 2021, keď sa malo uskutočniť pojednávanie vo veci. Pojednávanie nariadené na 8. november 2021 bolo napokon odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne na 7. marec 2022. V čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti teda vo veci nie je rozhodnuté, napadnuté konanie nie je právoplatne skončené napriek tomu, že okresný súd odročil pojednávanie na účel vykonania znaleckého dokazovania ešte v júni 2019, teda pred viac ako dvoma rokmi. K nariadeniu znaleckého dokazovania okresný súd pristúpil napriek tomu, že v konaní bolo predložených viacero lekárskeho správ, súkromných znaleckých posudkov, odborných vyjadrení, čo nesie znaky neefektívnosti a nehospodárnosti v postupe okresného súdu. Napadnuté konanie dosiaľ prebieha celkovo viac ako 5 rokov.

25. Vzhľadom na okolnosti popísané v bodoch 22 až 24 odôvodnenia (obdobie nečinnosti popísané už vo veci sp. zn. I. ÚS 309/2020) a na následný vývoj vo veci od 30. marca 2020, keď okresný súd konal neefektívne a jeho konanie bolo poznačené aj nečinnosťou (30. marec 2020 – 29. október 2020; 13. apríl 2021 – 8. november 2021), a to napriek upozorneniu ústavného súdu obsiahnutého v uznesení sp. zn. I. ÚS 309/2020 na potrebu plynulého a efektívneho konania vo veci sťažovateľky, ústavný súd dospel k záveru, že zistené zbytočné prietahy v napadnutom konaní dosahujú intenzitu opodstatňujúcu vyslovenie porušenia sťažovateľkinho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, vo veci samej zatiaľ nebolo rozhodnuté. Vychádzajúc z uvedeného a zo zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, ústavný súd prikázal, aby okresný súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 eur, poukazujúc na dĺžku napadnutého konania, okolnosti veci. Sťažovateľka uviedla, že zbytočné prieťahy nepriaznivo vplyvajú na jej zdravotný a psychický stav.

30. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení bral do úvahy celkovú dĺžku konania pred okresným súdom, konštatované obdobia nečinnosti, neefektívnej činnosti okresného súdu, charakter napadnutého konania a konkrétne okolnosti prípadu, okrem iného tiež skutočnosť, že strany sporu svojím konaním prispeli k predĺženiu konania, keď okresnému súdu opakovane podávali vyjadrenia, dochádzalo k modifikácii žalovaného nároku, boli predkladané nové dôkazy, čo viackrát vyústilo do odročenia nariadeného pojednávania. Ústavný súd zohľadnil tiež situáciu spôsobenú pandémiou ochorenia COVID-19.

32. Na základe uvedeného ústavný súd považuje za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 500 eur za prieťahy v konaní spôsobené postupom okresného súdu (bod 3 výroku nálezu). Vzhľadom na to, že sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 1 500 eur, ústavný súd ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

33. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 691,34 eur (bod 4 výroku nálezu).

34. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, replika k vyjadreniu okresného súdu). Právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % DPH.

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového

poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu